

**STANOWISKO NR 8/2026
WOJEWÓDZKIEJ RADY DIALOGU SPOŁECZNEGO
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO**

z dnia 24 czerwca 2026 r.

**w sprawie wpływu uregulowań tzw. Zielonego Ładu na gospodarkę
i rynek pracy Lubelszczyzny**

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego, w poczuciu odpowiedzialności za zrównoważony rozwój regionu, biorąc udział w debacie na powyższy temat oraz poddając merytorycznej analizie rosnące wyzwania społeczno-gospodarcze, przedkłada następujące stanowisko:

- I. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego apeluje o stworzenie przestrzeni do szerokiej, wiążącej debaty społecznej na temat tempa, zakresu i kosztów wprowadzanych reform klimatycznych. Obywatele oczekują realnego wpływu na kształt transformacji. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego zwraca uwagę, że ewentualny proces wprowadzania transformacji energetycznej powinien zostać poprzedzony rzetelną, obiektywną kampanią informacyjną o konsekwencjach poszczególnych rozwiązań, aby oprzeć dyskusję na merytorycznych argumentach.
- II. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego zwraca się do Prezesa Rady Ministrów z apelem o intensyfikację działań dyplomatycznych na forum Unii Europejskiej, zmierzających do zracjonalizowania celów oraz skutków Europejskiego Zielonego Ładu. Postulujemy podjęcie rozmów o wypracowaniu mechanizmów derogacyjnych (wyłączeń lub wydłużonych okresów przejściowych) dla sektorów o absolutnie strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa i stabilności rynków, takich jak: energetyka, górnictwo, przemysł chemiczny oraz rolnictwo. Optymalizacja tych przepisów jest niezbędna dla zachowania konkurencyjności polskiej gospodarki.
- III. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego rekomenduje Rządowi RP wypracowanie długofalowych, systemowych i skutecznych mechanizmów osłonowych (tarcz) dla obywateli. Transformacja energetyczna nie może odbywać się kosztem radykalnego obniżenia standardu życia Polaków. Wsparcie państwa w kompensowaniu rosnących kosztów utrzymania jest warunkiem koniecznym do utrzymania akceptacji społecznej dla jakichkolwiek reform.
- IV. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego postuluje wdrożenie na szczeblu unijnym i krajowym skutecznych instrumentów ochrony rynku. Niedopuszczalna jest asymetria, w której polscy rolnicy i europejski przemysł poddawani są rygorystycznym restrykcjom środowiskowym, podczas gdy rynek otwierany jest na produkty z państw trzecich, wytwarzane bez poszanowania standardów klimatycznych Unii Europejskiej.

V. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego wnioskuje o zabezpieczenie celowych środków finansowych w ramach krajowych programów operacyjnych na transformację technologiczną przedsiębiorstw energochłonnych. Finansowanie kosztownych innowacji dla wielkich zakładów produkcyjnych i wydobywczych na Lubelszczyźnie jest warunkiem bezwzględny utrzymania ich międzynarodowej konkurencyjności i tysięcy miejsc pracy.

1. Wyzwania dla funkcjonowania strategicznych podmiotów i sektorów na Lubelszczyźnie:

a) Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A.

Obecne harmonogramy dekarbonizacyjne przewidziane w Europejskim Zielonym Ładzie stanowią ogromne wyzwanie dla stabilności funkcjonowania LW „Bogdanka” S.A. Rosnące koszty w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) znacząco wpływają na rentowność sektora wydobywczego. Kopalnia w Bogdancie jest gwarantem bezpieczeństwa energetycznego Polski Wschodniej, a także jednym z najważniejszych pracodawców i filarów gospodarczych regionu. Wymuszone przyspieszenie transformacji bez zapewnienia racjonalnych okresów przejściowych stwarza ryzyko przedwczesnego ograniczania potencjału tego nowoczesnego zakładu, co odbije się negatywnie na całej gospodarce regionu.

b) Grupa Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A.

Wdrażane uregulowania klimatyczne stanowią potężną próbę dla polskiego przemysłu chemicznego, który jest fundamentem bezpieczeństwa żywnościowego państwa. Wymagane tempo redukcji emisji oraz gigantyczne koszty systemu EU ETS wpływają na sukcesywną utratę konkurencyjności Zakładów Azotowych „Puławy” na arenie międzynarodowej. Rodzimy przemysł staje w obliczu głębokiej asymetrii - musi konkurować z producentami z państw spoza UE (Wschód, Azja), którzy nie ponoszą ciężarów polityki klimatycznej. Obecne mechanizmy ochronne nie chronią w pełni naszego rynku. Sytuacja ta już dzisiaj zmusza zakład do okresowego optymalizowania i wstrzymywania produkcji na kluczowych instalacjach z powodów czysto ekonomicznych. Brak wsparcia stwarza ryzyko deindustrializacji i pełnego uzależnienia polskiego rolnictwa od importowanych nawozów, co stanowi bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa Rzeczypospolitej.

c) Rolnictwo

Województwo lubelskie, posiadające wybitnie rolniczy charakter, jest szczególnie wrażliwe na zmiany w unijnej Wspólnej Polityce Rolnej. Strategie takie jak „Od pola do stołu” zakładają drastyczne redukcje stosowania nawozów i środków ochrony roślin. Analizy eksperckie wskazują, że szybkie wdrożenie tych restrykcji bez wsparcia doprowadzi do zapaści plonowania i opłacalności produkcji, uderzając najmocniej w gospodarstwa małe i średnie. Ponadto, niekontrolowany napływ tańszych produktów z krajów trzecich (gdzie nie obowiązują rygory ekologiczne i biurokratyczne) niszczy uczciwą konkurencję. Brnięcie w ten stan rzeczy oznacza masowe bankructwa rodzinnych gospodarstw rolnych.

2. Wpływ na rynek pracy:

Przemysł ciężki, chemiczny, wydobywczy oraz sektor rolno-spożywczy tworzą w województwie lubelskim dziesiątki tysięcy bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy. Restrykcyjna polityka klimatyczna, niosąca za sobą drastyczny wzrost kosztów operacyjnych, stwarza ryzyko ucieczki przemysłu poza UE oraz wymuszonej redukcji zatrudnienia. Na poziomie województwa może to w niedługim czasie wywołać skokowy wzrost stopy

bezrobocia, spadek wpływów podatkowych do budżetów samorządów oraz nasilenie zjawiska depopulacji wywołanej wyjazdami zarobkowymi.

3. Wpływ na koszty życia i zasobność mieszkańców Lubelszczyzny:

Koszty wdrażania unijnej polityki klimatycznej nie są wyłącznie kwestią przyszłości - mieszkańcy regionu ponoszą je już dzisiaj. Obecnie odczuwalne są one w postaci lawinowo rosnących rachunków za energię elektryczną i ciepłą (silnie obciążonych certyfikatami CO2), wyższych opłat komunalnych oraz inflacji kosztowej wpływającej na finalne ceny żywności. Dodatkowo, przewidywane na kolejne lata rozszerzenie systemu o tzw. ETS 2 (obejmujące podatkiem od emisji ogrzewanie budynków i paliwa transportowe) wygeneruje w domowych budżetach kolejne obciążenia rządu od kilku do kilkunastu tysięcy złotych rocznie. W regionie borykającym się z relatywnie niższym poziomem dochodów, potęguje to realne zagrożenie systemowym ubóstwem energetycznym i wykluczeniem komunikacyjnym najsłabszych grup społecznych.

Reasumując, Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego ocenia, że kształt transformacji klimatycznej musi w znacznie większym stopniu uwzględniać uwarunkowania makroekonomiczne i społeczne regionów takich jak nasz. Ochrona środowiska nie może podważać fundamentów polskiej gospodarki i bezpieczeństwa finansowego obywateli.

Stanowisko zostało zaakceptowane przez wszystkie strony WRDS WL. Podpis w imieniu stron złożył Przewodniczący Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego Województwa Lubelskiego.

PRZEWODNICZĄCY
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
Województwa Lubelskiego

/-/ Zbigniew Marchwiak

Otrzymują:

- Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
- Prezes Rady Ministrów
- Marszałek Sejmu
- Minister Klimatu i Środowiska
- Minister Aktywów Państwowych
- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”
- Przewodniczący Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych
- Przewodnicząca Forum Związków Zawodowych
- Przewodniczący Rady Dialogu Społecznego
- Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
- Wojewoda Lubelski
- Marszałek Województwa Lubelskiego